

UVODNIK

NAKON 130 GODINA NA TRAGU HRVATSKOG PLANINSKOG DRUŽTVA

Upravo u ovo doba godine, sredinom listopada davne 1874. godine, u Zagrebu je održan osnivački sastanak Hrvatskog planinskog društva (HPD). Začevši 15. listopada 1874. godine u zgradi Narodnog muzeja u Demeterovoj ulici 1 u Zagrebu prvu hrvatsku planinarsku udrugu, nekolicina zagrebačkih građana i prijatelja prirode udarila je temelje za razvitak hrvatskog planinarstva. Poznato je da su na taj način Hrvati postali deveti narod svijeta koji je imao svoju planinarsku organizaciju, čak i prije nekih alpskih naroda. Poznato je i to da su članovi HPD-a u 19. stoljeću bili su mahom istaknuti znanstveni radnici, akademici i sveučilišni profesori, koji su se koristili planinarstvom kao znanstvenim sredstvom, zbog čega HPD-u pripada osobito mjesto u hrvatskoj znanosti i kulturi.

U početku se planinarstvom bavio razmjerno malen broj ljudi. S vremenom, planinarski se pokret širio, mijenjao i razvijao. Osnivači HPD-a prije 130 godina teško su mogli zamisliti da će jednom hrvatske planine upravo zahvaljujući brojnim planinarima entuzijastima biti premrežene nebrojenim planinarskim putovima, a nekoć najnedostupniji vrhunci biti dostupni velikom broju zaljubljenika u planine i planinsku prirodu. Danas, točno 130 godina nakon povijesnog događaja, Hrvatska ima više od 210 planinarskih udruga s više od 20.000 članova, brine o više od 130 planinarskih kuća i nebrojenim kilometrima planinarskih putova, a u svojim stručnim djelatnostima svake godine bilježi uspjehe svjetskih razmjera. Ove godine, npr. naši su se speleolozi spustili niz najveću podzemnu okomicu na svijetu, otkrivajući nove i nepoznate ljepote u srcu Velebita. Vijest o tome da su hrvatski

planinari-speleolozi otkrili i spustili se niz pola kilometra duboku podzemnu okomicu u jami prozvanoj Velebita prenijeli su brojni svjetski mediji, čak i New York Times. Osnivajući planinarsku organizaciju čija je temeljna zadaća bila istraživanje gorskih krajeva naše domovine, prvi članovi vjerojatno nisu ni sanjali takve istraživačke podvige.

Obilježavajući 130. obljetnicu osnutka HPD-a, Hrvatski planinarski savez ove i iduće godine izvodi niz akcija, među kojima se možda kao akcije s najtrajnijim posljedicama ističu izdavanje Zlatne knjige hrvatskog planinarstva koja je predstavljena u Ogulinu 17. travnja te otvorenje obnovljene planinarske kuće »Brezovac« na Dinari, nadomak najvišem vrhu Hrvatske.

Uz veliko zalaganje članova HPD »Dinara«, tijekom ovoga ljeta obnova doma »Brezovac« je dovršena i tako osigurana važna polazna točka za uspone na vrh te planine, a u subotu 11. rujna ta je

kuća svečano otvorena u nazočnosti više od tisuću planinara iz više od 70 društava sa svih strana Hrvatske. Mnogi su toga dana u svoje dnevnikе i na nove razglednice Dinare željeli utisnuti prigodni pečat i pečat kuće. Svečani program začinila je limena glazba grada Vodica, a kuću su prigodnim govorima i svečanim presijecanjem vrpce otvorili predsjednik HPD »Dinara« iz Knina Perica Šimić, predsjednik HPS prof. dr. Hrvoje Kraljević i gradonačelnik grada Knina Vinko Marić. Predsjednik HPD »Dinara« istaknuo je tom prilikom doprinos brojnih udruga i pojedinaca i zahvalio svima koji su potpomogli obnovu, a gradonačelnik Knina istaknuo je da planinara Dinara i obnovljena planinarska kuća na njoj imaju golem značaj za taj grad. U ime HPS-a članovima HPD »Dinara« zahvalio je predsjednik prof. dr. Hrvoje Kraljević, ističući da je obnova »Brezovca« na najvišoj

hrvatskoj planini jedno od najznačajnijih trajnih ostvarenja u godini u kojoj, ponoseći se našom planinarskom tradicijom i postignućima, obilježavamo 130. obljetnicu hrvatskog planinarstva.

Nakon otvorenja, većina se planinara uputila prema vrhu Dinare i najvišem vrhu Hrvatske. Vrijeme je bilo toplo i vedro, izuzetno ugodno za uspon i uživanje u ljepotama Dinare. Put su osiguravali članovi splitske stanice HGSS i Stanica vodiča Split. Foto-reportažu o tome donosimo na duplerici ovoga broja.

Otvorenje temeljito obnovljene kuće na Brezovcu, spuštanje u podzemlje Velebita, a i sve one redovne planinarske društvene akcije zapravo su manji i veći kamenčići kojima dograđujemo i obožavamo hrvatski planinarski mozaik.

Alan Čaplar

Dinara (1831 m), najviši vrh Republike Hrvatske

foto: Alan Čaplar